

ÅRSRAPPORT FOR UTDANNING 2018

Årsrapport for utdanning ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet gir en overordnet vurdering av utdanningsaktiviteten i 2018, og oppsummerer tiltak for bedring av utdanningskvaliteten og oppfølging av universitetets satsingsområder.

UNIVERSITETET I BERGEN
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Innholdsfortegnelse

1. Oppfølging av fakultetets utdanningsmelding 2017.....	1
2. Emne- og programevaluering i 2018.....	3
3. Studieportefølje og dimensjonering.....	4
4. Utdanningstiltak knyttet til UiBs satsingsområder	5

1. Oppfølging av fakultetets utdanningsmelding 2017

Oppfølging av planer for 2018

Relevans for arbeidslivet: Det er svært viktig for fakultetet å bedre synliggjøringen av studieprogrammernes arbeidslivsrelevans, både på nettsider og i undervisningen. Som del av dette er innsamlingen av alumnusprofiler til fakultetets nettsider et stadig pågående arbeid og fagmiljøene arrangerer egne seminarer der studentene får møte alumner. Andre tiltak:

- Innføringsemnet på bachelorprogrammet i administrasjon og organisasjonsvitenskap setter fokus på fagets relevans i arbeidslivet, blant annet gjennom bedriftsbesøk. Også Sosiologisk institutt ønsker å aktualisere faget gjennom institusjonsbesøk.
- Det veletablerte praksisemnet ved Institutt for sammenliknende politikk er svært populært. Ved Institutt for sosialantropologi planlegger de oppstart av praksisemne i 2020, og Institutt for geografi planlegger et tilsvarende emne med oppstart i 2021.
- Institutt for økonomi har i løpet av det siste året utviklet arbeidslivsrettede emnepakker for studentene på bachelorprogrammet i samfunnsøkonomi rettet mot ulike deler av arbeidslivet.

Gjennomføring og frafall: Fakultetet har jobbet langsiktig med å styrke gjennomføring og forhindre frafall. Særlig kan vi trekke frem utviklingen av klassemottak for nye studenter. Se også punkt 3 «Gjennomføringstall for 2018».

Varierte undervisnings- og vurderingsformer: Dette har vært en satsing ved fakultetet over flere år. Se punkt 4 «Studentaktive og varierte...».

Planer for 2019

Fakultetet vil arbeide for å skape sammenheng og synergier mellom det kvalitetsarbeidet som foregår på instituttene, blant annet gjennom ordningen med utdanningsstrategisk midler og det pedagogiske akademiet.

Merittering av fremragende undervisere: Det samfunnsvitenskapelige fakultet utnevnte for første gang fremragende undervisere i juni 2019. Arbeidet med å følge opp de meritterte underviserne vil fortsette i 2019 (se også punkt 4 «Pilotering av modell ...»).

Seminar om utdanningskvalitet for undervisere: Fakultetet planlegger å gjennomføre et eget seminar om utdanningskvalitet for undervisere høsten 2019. Det er planlagt å legge særlig vekt på, egenvurdering av emner, varierte vurderingsformer og krav til dokumentasjon av pedagogisk kompetanse.

Utdanningsstrategiske midler: Fakultetet vil fortsette ordningen med tildeling av utdanningsstrategiske midler for å stimulere til god studiekvalitet.

IKT-opplæring i alle studieprogram: I revisjonen av bachelorprogrammet i informasjonsvitenskap har Institutt for informasjons- og medievitenskap blant annet arbeidet med å utvikle en emnepakke på 30 studiepoeng i IKT for alle fakultetets studenter. Et emne i programmering blir allerede tilbudt i 2019, mens ytterligere fire 5-poengsemner tilbys fra våren 2020.

Mentorordning: Fakultetet ønsker å styrke mentorordningen gjennom bedre opplæring av mentorene i samarbeid med UiB Mentor. Se også punkt 3 og 4.

Fokus på utveksling: Fakultetet ønsker å bruke gjennomgangen av Erasmus-avtalene til å øke oppmerksomheten rundt utvekslingsmuligheter på våre programmer.

2. Emne- og programevaluering i 2018

Årlig evaluering av studieprogrammene: Fakultetet oppnevnte 21 nye programsensorer for studieprogrammene våren 2018 for perioden fra og med 2018 til og med 2021. De nye programsensorene hadde frist for å levere rapport for kalenderåret 2018 1. februar 2019. Totalt ble det levert rapporter for 25 av 31 program (18 rapporter), mens tre av studieprogrammene har fått utsatt frist. To program har fått oppnevnt ny programsensor 2018 og vil bli evaluert i 2019, mens ett studieprogram ikke har egen programsensor. Programsensorrapportene skal behandles i undervisningsutvalgene/programstyrene ved instituttene og publiseres i Studiekvalitetsbasen. Per juli 2019 har ni rapporter blitt publisert i basen.

De fleste av instituttene oppgir i sine årsmeldinger for utdanning punkter de vil trekke frem fra programsensorrapportene og deres planer for oppfølging. Eksempler på forbedringspunkter og tiltak er:

- Lav tidsinnsats hos studentene – mer obligatorisk oppmøte
- Dårlig samsvar mellom læringsutbyttetekster på emne- og programnivå – helhetlig gjennomgang på instituttnivå
- For få fellesemner i tverrfaglig program – arbeid med oppretting av fellesemne

Evaluerings av emner: Instituttene utarbeider emneevalueringer basert på studentevalueringer og/eller emneansvarliges egne evalueringer minst hvert tredje år. Emnerapportene skal publiseres i Studiekvalitetsbasen. Instituttene melder inn sin plan for emneevaluering til fakultetet årlig, og denne publiseres så på fakultetets nettsider (<https://www.uib.no/svf/38064/evalueringskalender>). Instituttene meldte i 2017 inn at nærmere 100 emner skulle evalueres i løpet av 2018. Flere av emnerapportene er publisert i UiBs kvalitetsbase, men det er en underrapportering i basen per i dag. Instituttene oppga i sine årsrapporter for utdanning for 2018 punkter de vil trekke frem fra evalueringene og deres planer for oppfølging.

I tråd med brev fra Studieadministrativ avdeling vil fakultetet opprette en lokal studiekvalitetskomité, samt oversende plan for den systematiske gjennomgangen av studieprogramporteføljen de neste fem årene, i september 2019. Øvrige innrettinger på fakultetet til oppdatert system for kvalitetsarbeid vil skje i løpet av høsten 2019.

3. Studieportefølje og dimensjonering

Gjennomføringstall for 2018

Det samfunnsvitenskapelige fakultet utarbeider hver vår en egen rapport med resultatdata for studieprogrammene fra det foregående kalenderåret. Hovedfunn for 2018 er:

- Antall registrerte studenter på fakultetet øker.
- Søkertallene går oppover, men møtt-tallene gikk noe ned høsten 2018.
- Poenggrensen for opptak til studieprogrammene går i hovedsak oppover.
- Etter en oppgang i 2017, går antall kandidater noe ned i 2018.
- Studiepoengproduksjonen totalt og per student er omtrent lik i 2018 som i 2017.
- Andelen som fullfører mastergraden er høyere enn andelen som fullfører bachelorgraden, men andelen som fullfører på normert tid er høyere for bachelorprogrammene enn for masterprogrammene.

Etter toppåret 2017 (706 kandidater), gikk antall kandidater noe ned i 2018 (597 kandidater). Antallet er allikevel høyere enn i 2016 og 2015. Nedgangen gjelder både bachelor- og masterprogrammene. Studiepoengproduksjonen per student per institutt holder seg på samme nivå i 2018 som i 2017 og er i snitt på 44 studiepoeng per år per student. Produksjonen på bachelorprogrammene går opp, mens den går noe ned på masterprogrammene. Fakultetet har målsetting om å øke antall kandidater i 2019.

Tiltak for økt gjennomføring: Fagmiljøene arbeider kontinuerlig med å bedre gjennomføringen på sine program. I årsrapportene for utdanning for 2018 ser vi at flere institutt gjør endringer i emnetilbud og emnestørrelse, og gjennomgår vurderingsformer og arbeidskrav. I tillegg fortsetter arbeidet med å etablere mentorordninger på instituttene, med særlig fokus på førsteårsstudentene og forbedring av seminartilbudet. Fagmiljøene er også opptatt av å heve kvaliteten på emnene i førstesemester av bachelorprogrammet. Et eksempel på dette er innføringsemnet *AORG100A Innføring i administrasjon og organisasjonsvitenskap og samfunnsvitenskaplege tenkjemåtar*, som mottok fakultetets studiekvalitetspris for 2019 for arbeidet med mottak av de nye studentene. Ved Sosiologisk institutt arbeider de med å utvikle flere faglig-sosiale møtesteder, blant annet ved å utnevne en egen kullansvarlig på masterprogrammet i sosiologi.

Planer for nedlegging, oppretting eller endring av studieprogram

- **Lektorprogram med master i sosiologi:** Programmet ble opprettet i 2017, men oppstart er betinget tilføring av 20 nye studieplasser. Fordi fakultetet ikke fikk tilført nye studieplasser til opptaket i 2019, så er oppstarten foreløpig utsatt til opptaket 2020.
- **Studieprogram i «Philosophy, Politics and Economics» (PPE):** Instituttene for samfunnsøkonomi, sammenliknende politikk og filosofi arbeider med å utvikle et studietilbud i PPE. Tilbudet vil tidligst ha oppstart høsten 2021.
- **Integrert masterprogram i økonomi og IKT (siv.ing.):** Institutt for økonomi arbeider med å utvikle en sivilingeniør-utdanning der det skal inngå emner i økonomi, samt emner fra Institutt for informasjons- og medievitenskap og Institutt for informatikk. Programmet ble meldt inn til UiB sentralt for oppretting våren 2019. Fagmiljøene ser for seg oppstart av programmet i 2021, forutsatt tilføring av nye studieplasser.

- **Masterprogram i sosialantropologi:** Institutt for sosialantropologi ønsker å utarbeide et engelsk masterprogram i sosialantropologi for internasjonale og norske søkere. Fagmiljøet planlegger tidligst oppstart høsten 2021.

4. Utdanningstiltak knyttet til [UiBs satsingsområder](#)

Prosjekter/planer knyttet til satsingsområder i [Handlingsplan for kvalitet i utdanning for 2018/2019](#)

I handlingsplanen er det særlig de følgende punktene fakultetet vektlegger i sitt arbeidet:

Studentaktive og varierte undervisnings- og vurderingsformer:

- Ved Institutt for geografi arbeider de med et eget skrivestøtteprosjekt, for å bedre den tidlige opplæring i akademisk skrivning, og de har arbeidet med koordineringen av emner på tvers i de ulike semestrene. I tillegg til økt studiekvalitet og variasjon i undervisnings- og vurderingsformer, så har utveksling av erfaringer med mer studentaktive undervisningsformer og digitalisering av undervisningen vært en målsetting.
- Ved Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap har de arbeidet aktivt med å oppdatere studieplanene på både master- og bachelorprogrammet de siste årene, blant annet med mål om å øke fleksibiliteten og bredden i utdanningen, øke gjennomstrømmingen og redusere frafall og styrke kvaliteten. Revisjonen av studieprogrammene i informasjonsvitenskap, medie- og interaksjonsdesign og medier og kommunikasjon har også lagt vekt på varierte undervisnings- og vurderingsformer.

Tilbud om dannelsesemner, praksis, forskningspraksis, utvekslingsopphold eller arbeidslivserfaring som del av bachelorutdanningen:

- Se punkt 1 «Relevans for arbeidslivet». Som Institutt for sosialantropologi, ønsker Institutt for geografi å utarbeide et eget praksisemne for studenter på bachelorprogrammet med planlagt oppstart våren 2021. Ved Institutt for informasjons- og medievitenskap tilbyr de praksisemnet MEVI390 for masterstudenter første gang våren 2019.
- Pilotordningen med opt-out utveksling på bachelorprogrammet i europastudier er godt i gang og Institutt for sammenliknende politikk har foreløpig gode erfaringer med dette. Institutt for sosialantropologi gjennomfører sommeren 2019 sommerskole i Georgia for bachelorstudenter, der studenten skal gjennomføre kurs med feltarbeid sammen med lokale studenter (SANT270). Sommerskolen er finansiert av DIKU.
- Se punkt 3 «Tiltak for økt gjennomføring» om oppstartsseminaret for studenter på bachelorprogrammet i administrasjon og organisasjonsvitenskap, og punkt 1 «Relevans for arbeidslivet» om de arbeidslivsrettede fagprofilene ved Institutt for økonomi.

Økt antall internasjonale emner: Ved Institutt for informasjons- og medievitenskap tilbyr de fra 2019/2020 bachelor- og masterprogrammet i medie- og interaksjonsdesign på engelsk og programmene vil markedsføres internasjonalt.

Oppretting av tverrfaglige emner knyttet til innovasjon og entreprenørskap: Det siste året har flere av fagmiljøene opprettet emner innen innovasjon og entreprenørskap. Ved Institutt for geografi har de opprettet bachelorkurset CET102 Berekraftig innovasjon (CET/Kollaboratoriet) og phd-kurset GEO-SD900 PhD for Innovation - Interdisciplinary

problem solving and Creativity. Ved Institutt for informasjons- og medievitenskap tilbyr de fra høsten 2019 MCB201 Introduksjon til innovasjon og entreprenørskap i Media City Bergen.

Bruk av digitale verktøy som kan bidra til å heve kvaliteten i undervisning og

vrdering: Fagmiljøene har de siste årene aktivt arbeidet med å prøve ut nye digitale verktøy. Ved Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap ønsker de å videreføre erfaringer med slike verktøy på EVU-emner til BA- og MA-nivå. Ved Institutt for geografi har de nå særlig fokus på koblingen mellom studentaktiv læring og digitale læringsverktøy, og de mottok i 2019 utdanningsstrategiske midler fra fakultetet for å arbeide med digitaliseringstiltak på bachelornivå. Institutt for økonomi har åpnet for at studentene leverer besvarelser på obligatorisk oppgave som podkast i et emne, og flere forelesere har tatt i bruk mentometerknapper i undervisningen. De har også investert i en e-tavle til undervisningsrommet ved instituttet. Ved Institutt for informasjons- og medievitenskap har de fått midler fra DIKU til å gi digitale tilbakemeldinger på programmeringsoppgaver.

Utvikling av emner tidlig i studieløpet der studentene får delta i forskning og i

forskningsprosesser: På bachelorprogrammet i sosialantropologi får helt nye studenter førstehåndserfaring med feltarbeid allerede i innføringsemnet SANT100. Ved Sosiologisk institutt ønsker de å gjøre sitt innføringsemne mer forskningsbasert ved å videreutvikle oppgaveskrivingen og styrke koblingen mellom teori og empiri.

Sikre at studentene integreres faglig og sosialt i et kollegialt fagfellesskap gjennom ulike målrettede tiltak, som studentaktive undervisningsformer, praksis, veiledning og mentorordninger:

Institutt for sosialantropologi har god erfaring med å bruke undervisningsassistenter i 100% stilling som seminarledere og mentorer for bachelorstudentene. De andre instituttene jobber også aktivt med å prøve ut mentorordninger for bachelorstudenter. Ved Institutt for geografi vil de fra høsten 2019 la masterstudenter presentere erfaringer og resultater fra feltarbeidet som posterpresentasjon for andres studenter og ansatte. Målet med tiltaket er å motivere masterstudentene til å komme raskt i gang med masteroppgaven, få kjennskap til medstudenters prosjekter og inspirere og motivere bachelorstudenter til videre studier. Ved samme institutt har de også arbeidet med omlegging til mer studentaktiv læring, blant annet gjennom opprettingen av det studentdrevne emnet CET102 Berekraftig innovasjon. Se også punkt 3 om kullansvarlig på masterprogrammet i sosiologi.

Satsinger og tiltak knyttet til UiBs utviklingsavtale med KD

Videreutvikling av studieprogrammer innenfor universitetets strategiske

satsingsområder marin, klima og energiomstilling og globale samfunnsutfordringer:

Institutt for informasjons- og medievitenskap er i dialog med CET om samarbeid om å utvikle et emne i klimakommunikasjon. Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap har utviklet et nytt emne om klima, kriser og samfunnssikkerhet (AORG212) med oppstart våren 2020.

Fagmiljøene ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet tilbyr ellers mange emner knyttet til universitetets strategiske satsingsområder, blant annet:

- SOS103 Samfunnsstrukturer i endring, SOS115 Miljøsociologi, SOS117 Diverse Societies and International Migration
- ECON116 Miljø- og ressursøkonomi, ECON217 Challenges of Global Poverty, ECON316 Natural Resource and Environmental Economics

- SANT285-3 Anthropology of the Environment, SANT285-1 The Anthropology of Oil, SANT240 Poverty, Welfare and Marginalisation
- SAMPOL221 The Politics of Gender in a Global Perspective, SAMPOL338 Breaking BAD: Understanding Backlash Against Democracy, SAMPOL608 Organisering for samfunnssikkerheit og krisehandtering. Terrorisme og kamp mot terrorisme
- GEO113 Klima, oseanografi og biogeografi, GEO281 Miljøforvaltning og planlegging, GEO324 Geographies of the Green Economy
- AORG108 Systems of Governance and the Global Challenges of Energy and Climate.

Pilotering av modell for fremragende undervisning: Fakultetet utlyste i 2018 en ordning for merittering av fremragende undervisere med søknadsfrist 1. februar 2019. Det kom inn 10 søknader om merittering, og av disse ble 4 kandidater innkalt til intervju med komiteén for ordningen. Fakultetets første meritterte undervisere ble utnevnt i fakultetsstyret i juni 2019. Ny utlysning er planlagt tidligst i 2021.

Andel kandidater med utvekslingsopphold som del av sin grad: I perioden 2016-2018 varierte andelen studenter som hadde utvekslingsopphold som del av graden mellom 15 og 45 %. Flere av fakultetets miljøer arbeider med å inngå nye avtaler for utveksling på sine programmer. Dette gjelder blant annet Institutt for økonomi, som har flere avtaler på gang og i tillegg har meldt seg inn igjen i NOREK, nettverk for utveksling mellom institusjoner som tilbyr økonomiutdanning i de nordiske landene. Se også punkt 4 «Økt tilbud om dannelsesemner ...», om Institutt for sosialantropologi sitt tilbud om sommerskole i Georgia og Institutt for sammenliknende politikk sin deltakelse i opt-out satsingen.

Økt gjennomstrømming i studieprogrammene (normert tid): Årets DBH-rapportering viser at 40% av antallet studenter som fikk opptak i 2015 (1023) fullførte en bachelorgrad tre år senere (414). Dette er en liten nedgang fra 2017 (46%), men for perioden 2016-2018 er det ingen tydelig utviklingstrend. Det er også store svingninger mellom de ulike programmene, fra 72% til 20% fullføring på normert tid i snitt for perioden 2016-2018. På masterprogrammene er gjennomføringen på normert tid høyere, med snitt på 73% for kullet som startet i 2016 og avsluttet i 2018. Heller ikke her er det noen tydelig utvikling, og snittet for de tre siste kullene er 75% med variasjon mellom 42% og 98% fullføring på normert tid. Se også punkt 3 «Gjennomføringstall for 2018» og punkt 4 «Sikre at studentene ...».

Øke etter- og videreutdanningstilbudet: Fakultetet har de siste årene hatt en økning i antallet EVU-tilbud:

- Institutt for sosialantropologi opprettet i 2018 et emne med fokus på flerkulturelt samfunn (SANT660). Det var stor interesse for emnet og kurset fikk svært gode tilbakemeldinger. Sosiologisk institutt arbeider med å utvikle et tilbud i forlengelse av dette emnet.
- Våren 2019 startet Institutt for geografi opp et nytt kurs i geografiske informasjonssystem og geovisualisering (GEO620), et tilbud som også har vært etterspurt fra arbeidslivet.
- Institutt for informasjons- og medievitenskap har tre nye videreutdanningstilbud på 5 studiepoeng innen praktisk retorikk, strategisk kommunikasjon og retorisk analyse under utarbeidelse. Se også under, «Samarbeid om forskning ...».
- Institutt for administrasjon- og organisasjonsvitenskap har tegnet ny kontrakt med LO STAT fram til 2021 og er i forhandlinger med ADDISCO for utvikling og videreføring av AORG606 Teknologiledelse fra kontraktens utløp i 2019. Instituttet er også i ferd med å utvikle et nytt utdanningstilbud for studenttillitsvalgte.